

Lesnictví, myslivost, rybářství (7)

Právo životního prostředí, MUNI 2023

Právní rámec

- Zákon č. 289/1995 Sb., lesní zákon
- Zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa
- Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti
- Zákon č. 99/2004 Sb., o rybářství
- prováděcí předpisy

Orgány státní správy

- Obecní úřady ORP
  - Krajské úřady
  - Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo obrany, Vojenský lesní úřad, Ministerstvo životního prostředí
  - Celní úřady
  - Lesní stráž, myslivecká stráž, rybářská stráž
  - Česká inspekce životního prostředí
-

K čemu slouží lesní zákon

- ▶ stanovuje předpoklady pro zachování lesa, péči o les a obnovu lesa jako národního bohatství, tvořícího nenahraditelnou složku životního prostředí, pro plnění všech jeho funkcí a pro podporu trvale udržitelného hospodaření v něm →
- ▶ upravuje pravidla péče o les včetně jeho obnovy
- ▶ účelem je zachování lesa a všech jeho funkcí při trvale udržitelném hospodaření

Les

- ▶ *les* = lesní porosty s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkcí lesa

lesní porosty - stromy a keře lesních dřevin, které v daných podmínkách plní funkce lesa (produkční, tzn. hospodářské a mimoprodukční, tzn. zejm. ekologické – produkce kyslíku, zachycování škodlivin, vody...? a rekreace)

porost - základní jednotka prostorového rozdělení lesa identifikovatelná v terénu a zobrazená na lesnické mapě

Pozemky určené k plnění funkcí lesa

- *lesní pozemky* = pozemky s lesními porosty a plochy, na nichž byly lesní porosty odstraněny za účelem obnovy, lesní průseky a nezpevněné lesní cesty, nejsou-li širší než 4 m, a pozemky, na nichž byly lesní porosty dočasně odstraněny na základě rozhodnutí orgánu státní správy lesů
- *jiné pozemky* = zpevněné lesní cesty, drobné vodní plochy, ostatní plochy, pozemky nad horní hranicí dřevinné vegetace (hole), s výjimkou pozemků zastavěných a jejich příjezdních komunikací, a lesní pastviny a políčka pro zvěř, pokud nejsou součástí zemědělského půdního fondu a jestliže s lesem souvisejí nebo slouží lesnímu hospodářství (zkratka – „PUPFL“)

Kategorizace lesů

- ▶ *Lesy ochranné* = lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích (sutě, kamenná moře, prudké svahy, strže, nestabilizované náplavy a písky, rašeliniště, odvaly a výsypky ...), vysokohorské lesy pod hranicí stromové vegetace chránící níže položené lesy a lesy na exponovaných hřebenech, lesy v klečovém lesním vegetačním stupni
- ▶ *Lesy zvláštního určení* = v pásmech hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně, v ochranných pásmech zdrojů přírodních minerálních vod, na území NP a NPR a dále lesy, u kterých veřejný zájem (zejm. na zlepšení a ochraně životního prostředí) je nadřazen funkcím produkčním (např. lesy v prvních zónách CHKO, v NPP, PR a PP, lázeňské, příměstské se zvýšenou rekreační funkcí, sloužící lesnické výuce a výzkumu, s funkcí půdoochrannou, krajino tvornou...)
- ▶ *Lesy hospodářské* = všechny ostatní
- ▶ Lesy pod vlivem imisí – napříč kategoriemi; dle prováděcí vyhlášky

Výkon vlastnických práv v lesích

► Státní lesy: jménem vlastníka vystupuje správce = Lesy ČR, s. p.

Ve státních lesích je zakázán nájem a podnájem za účelem výkonu práva hospodaření v lesích

Práva a povinnosti vlastníka lesa má podle lesního zákona nájemce, popřípadě podnájemce lesa, pokud smlouva mezi vlastníkem a nájemcem nebo smlouva mezi nájemcem a podnájemcem výslovně nestanoví jinak (pachtýř, vypůjčitel).

Obecné užívání lesa

- *Každý má právo* vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí (a dbát své osobní bezpečnosti či bezpečnosti svěřených osob), sbírat tam pro vlastní potřebu lesní plody a suchou na zemi ležící klest. Při tom je povinen les nepoškozovat, nenarušovat lesní prostředí a dbát pokynů vlastníka, popř. nájemce lesa a jeho zaměstnanců; Vlastník lesa neodpovídá za škody na majetku, zdraví nebo životě vzniklé při využití uvedených práv, ledaže by škodu způsobil úmyslně (!)
- Dočasné omezení či vyloučení vstupu do lesa – správa lesů vydá OOP s platností na nejdéle 3 měsíce

Co je v lese zakázáno?

- Rušit klid a ticho
- Terénní úpravy-plot, chodník...
- Vyzvedávat semenáčky
- Těžít/poškozovat dřeviny
- Sbírat semena dřevin i jmelí
- Sběr plodů poškozujícím způsobem
- Jezdit a stát s motorovými vozidly
- Vstupovat do zákazů
- Vstupovat do porostů těžby aj.
- Jezdit na kole, koni, lyžích, saních mimo cesty a vyznačené trasy
- Kouření a otevřený oheň a táboření mimo vyhrazená místa
- Odhazovat hořící/doutnající předměty
- Narušovat vodní režim, hrabat stelivo
- Pastva a průhon hospodář. zvířat
- Znečišťovat les odpady

Hospodaření v lesích

- hospodaření = obnova, ochrana, výchova a těžba lesních porostů a ostatní činnosti zabezpečující plnění funkcí lesa

Nástroje:

- a) Plánování (LHP, LHO)
- b) regulace hospodaření (obnova a výchova porostů, těžba, meliorace a hrazení bystřin)
- c) odborný lesní hospodář (nutná licence od OSSL)
- d) lesní hospodářská evidence (k plnění LHP, 1x ročně odevzdá OSSL)

Lesní stráž

- ▶ zajišťuje ochrannou službu v lesích při obecném užívání
- jmenována na návrh vlastníka lesa nebo z vlastního podnětu správního orgánu
- povinnosti: prokázat se průkazem, nosit odznak, oznamovací povinnost, dohlížet na dodržování povinností spojených s obecným užíváním lesů
- oprávnění: zjišťovat totožnost, projednat příkazem na místě přestupky, předvést bezodkladně policejnímu orgánu osobu, kterou přistihne při přestupku, nelze-li jinak zjistit její totožnost, požadovat pomoc nebo součinnost policie (pravomoci posíleny novelou ZOPK)

Zákon o myslivosti

Myslivost = soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři jako součástí ekosystému a spolková činnost směřující k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků jako součástí českého národního kulturního dědictví, zejména:

- chov a zachování druhů zvěře volně žijící na území ČR
  - tvorba a využití honiteb
  - postavení a právní poměry honebních společenstev
  - provádění lovu zvěře, regulace stavů zvěře
- zákon o myslivosti se nevztahuje na uznané farmové chovy

Právo myslivosti

= souhrn práv a povinností zvěř chránit, cílevědomě chovat, lovit, přivlastňovat si ulovenou nebo nalezenou uhynulou zvěř, její vývojová stadia a shozy paroží, jakož i užívat k tomu v nezbytné míře honebních pozemků

- lze vykonávat na cizím pozemku → služebnost
- modifikace práva myslivosti dle ZOPK v NP (s ohledem na ekosystémy NP a jejich přirozené ekologické fce), v NPR (jen se souhlasem OOP), v PR (OOP může právo myslivosti omezit, je-li v rozporu s podmínkami ochrany území PR)

Zvěř

► obnovitelné přírodní bohatství představované populacemi druhů volně žijících živočichů:

a) druhy zvěře, které nelze lovit – např. bobr evropský, kočka divoká, los evropský, medvěd hnědý, rys ostrovid, vlk euroasijský, havran polní, káně lesní, kormorán velký...

b) druhy zvěře, kterou lze obhospodařovat lovem - např. jelen evropský, jezevec lesní, kuna lesní, liška obecná, muflon, králík divoký, ondatra pižmová, bažant obecný, hrdlička zahradní, husa velká, straka obecná

► Zvěř = věc ničí (res nullius)

Ochrana myslivosti a zvěře

- ▶ před nepříznivými vlivy prostředí, před nakažlivými nemocemi, před škodlivými zásahy lidí a před volně pobíhajícími domácími zvířaty:
  - zákaz plašení, zákaz rušení zvěře při hnízdění a kladení mláďat,
  - zákaz poškozování napajedel a poškozování zařízení pro příkrmování...
  - omezení vstupu do honitby
  - zákaz volného pobíhání domácích zvířat v honitbě mimo vliv svého majitele nebo vedoucího
  - opatření: zakládání remízků, příkrmování

Honitba

- ▶ Honitba = soubor souvislých honebních pozemků jednoho nebo více vlastníků, v němž lze provádět právo myslivosti
- prohlašuje orgán státní správy myslivosti na návrh vlastníka pozemku; hranice mají být přírodní, např. vodoteče, cesty, silnice (tj. nesouvisí s katastrálními)
- ▶ Nehonební pozemky = pozemky uvnitř hranice současně zastavěného území obce, jako náměstí, návsi, tržiště, ulice, nádvoří, cesty, hřiště a parky, pokud nejde o zemědělské nebo lesní pozemky mimo toto území, dále pozemky zastavěné, sady, zahrady a školky řádně ohrazené, oplocené pozemky sloužící k farmovému chovu zvířete, obvod dráhy, dálnice, silnice, letiště se zpevněnými plochami, veřejná a neveřejná pohřebiště a dále pozemky, které byly za nehonební prohlášeny rozhodnutím orgánu státní správy myslivosti

Druhy honiteb

- ▶ obora = druh honitby s podmínkami pro intenzivní chov zvěře s obvodem trvale a dokonale ohrazeným nebo jinak uzpůsobeným tak, že chovaná zvěř z obory nemůže volně vybíhat, min. výměra 50 ha
- ▶ bažantnice = část honitby, v níž jsou vhodné podmínky pro intenzivní chov bažantů
- ▶ oblast chovu zvěře = souvislé území tvořené souborem honiteb s přibližně stejnými vhodnými přírodními podmínkami pro zvěř

Vznik a zánik honitby

- Vznik = uznáním vlastníků (jednotlivců či honebního společenstva), pozemky dalších vlastníků lze přičleňovat
- Zánik = zrušením, sloučením nebo rozdělením honitby (rozhodnutím)
  - = zrušením honebního společenstva,
  - = poklesne-li výměra honitby pod minimální výměru v důsledku změny vlastnického práva k honebním pozemkům
  - = prohlásí-li orgán státní správy myslivosti v honitbě více než 10 % pozemků pod stanovenou minimální výměru za nehonební
  - = rozhodnutím orgánu státní správy myslivosti, není-li ohrazení obory funkční a nezjedná-li držitel honitby v přiměřené lhůtě stanovené orgánem státní správy myslivosti nápravu

Užívání honitby

- držitel
- uživatel - pouze:
  - česká FO s platným českým loveckým lístkem
  - myslivecké sdružení (spolek)
  - česká PO, která hospodaří, má myslivost zapsanou v předmětu činnosti, a statutár má lovecký lístek
- Smlouva o nájmu honitby musí být písemná na 10 let, honitbu lze pronajmout jen jako celek

Myslivecký hospodář

- fyzická osoba
- navrhuje ji uživatel honitby, ustanovuje ji orgán státní správy myslivosti
- zabezpečuje uživateli odbornou úroveň mysliveckého hospodaření
- kvalifikační předpoklady (min. věk 21 let, lovecký lísek, zbrojní průkaz, pojištění, zkoušky)
- oprávnění (kontrola ulovené zvěře, dohledávky poraněné, kontrola dokladů lovců, usmrcování toulavých psů a koček aj., vedení společných lovů)
- povinnosti (odpovědnost za hospodaření a záznamy, vykazování osob pod vlivem toxických látek a děti do 15 let z lovu, dohledávky po skončení honů...)

Myslivecká stráž

- dohlíží nad dodržováním povinností spojených s ochranou myslivosti
- její ustanovení navrhuje uživatel honitby pro každých započatých 500 ha honitby, ustanovuje se na 10 let
- kvalifikační předpoklady (min. 21 let, zdravotní způsobilost, zkouška, slib, lovecký lístek, zbrojní průkaz, pojištění ...)
- oprávnění (zejm. kontrola osob v honitbě vč. prohlídek vozidel; pokuty příkazem na místě)
- povinnosti (zejm. dodržování podmínek ochrany myslivosti)
- oznamovací povinnost vůči uživateli honitby, ustavujícímu orgánu či policii

Lov

činnost směřující k vyhledání a následnému odchytu nebo odstřelu zvěře,

- dohledávka ≠ lov; jde o sledování poraněné zvěře, která přeběhne či přeletí do cizí honitby či na nehonební pozemky (za event. použití loveckého psa)

Lovit lze pouze:

- zvěř, která není hájena (tj. výčet zvěře výše)
- v době stanovené právním předpisem – vyhláška
- způsobem, který není zakázán (tj. dle mysliveckých zásad, zásad ochrany přírody a ochrany zvířat proti týrání)
- s loveckým lístkem či povolenkou k lovu
- Výjimkou: lov ve zvláštních případech (např. při přemnožení zvěře, specifika lovu „živočichů vyžadujících regulaci“)

Rybářství

= chov, zušlechťování, ochrana a lov ryb, popřípadě vodních organismů v rybníkářství nebo při výkonu rybářského práva, a to:

- ▶ v rybníkářství = chov a lov ryb, popř. vodních organismů v rybníce nebo ve zvláštním rybochovném zařízení, uskutečňovaný k zajištění produkce ryb a rybího masa, popř. produkce vodních organismů nebo produkce rybí násady pro rybníky anebo zarybňování rybářských revírů
- ▶ při výkonu rybářského práva = činnost v rybářském revíru povolená PO či FO orgánem státní správy rybářství spočívající v plánovitém chovu, ochraně, lovu a prisvojování si ryb, popř. vodních organismů, jakož i v užívání pobřežních pozemků v nezbytném rozsahu

Rybník

- ▀ rybník = vodní dílo, které je vodní nádrží určenou především k chovu ryb, ve kterém lze regulovat vodní hladinu, včetně možnosti jeho vypouštění a slovení; rybník je tvořen hrází, nádrží a dalšími technickými zařízeními
  - k provádění je oprávněn vlastník rybníka nebo vlastník zvláštního rybochovného zařízení, popřípadě jejich nájemce (pachtýř)
  - lov se provádí hromadně účinnou metodou lovu (sítě...) nebo na udici
- lov na udici může provádět rybníkář, popřípadě jím pověřené osoby.
- ryby v rybníkářství patří rybníkáři

Rybářský revír

- ▶ = část vodního útvaru povrchových vod o výměře nejméně 500 m² souvislé vodní plochy, umožňující život rybí obsádky a vodních organismů
- vodní útvar povrchových vod (dle zákona o vodách)
- R. r. se vyhláší na vodním toku, na rybníce nebo na uzavřené vodě rozhodnutím územně příslušného rybářského orgánu
- ryby v rybářském revíru nejsou ničí (res nullius)
- vyhláší rozhodnutím příslušný orgán státní správy rybářství – stanovení povinností osobě, již byl výkon rybářského práva povolen → rybářské právo lze vykonávat jen v rybářském revíru

Vyhlášení rybářského revíru

Vyhlašuje se

- a) na žádost vlastníka rybníka
- b) na žádost vlastníka (všichni spoluvlastníci) pozemku, na němž se nachází uzavřená voda (např. mrtvé rameno toku) nebo jeho nájemce
- c) z vlastního podnětu příslušného rybářského orgánu na vodním toku nebo na uzavřené vodě nalézající se na pozemku vlastníků nebo spoluvlastníků v případě, že se vlastníci nebo spoluvlastníci nedohodli na podání žádosti o vyhlášení rybářského revíru ani do 30 dnů od doručení výzvy příslušného rybářského orgánu k uzavření takové dohody;

Povolení výkonu rybářského práva

Osoba oprávněná podat žádost:

1. vlastník rybníka, nebo nájemce
2. vlastník pozemku, na němž se nachází uzavřená voda, nebo nájemce
3. osoba pověřená všemi vlastníky nebo všemi spoluvlastníky pozemků, na nichž se nachází uzavřená voda
4. V rybářském revíru vyhlášeném na vodním toku nebo na uzavřené vodě, pokud se (spolu)vlastníci nedohodli na pověření určité osoby - občan ČR nebo fyzická osoba s trvalým pobytem v ČR, česká právnická osoba, občan EU nebo PO, která je usazena v EU

Chráněná rybí oblast

- ▶ vymezená část rybářského revíru, v níž je výkon rybářského práva omezen, popřípadě vyloučen za účelem vytvoření podmínek pro chov a ochranu ryb nebo pěstování a reprodukci vodních organismů,
  - vymezena rybářským orgánem
  - lov ryb nebo vodních organismů může být omezen nebo zakázán
-

Hospodaření v rybářském revíru

Konkrétní způsob stanoven v rozhodnutí o uznání rybářského revíru:

- zachování a rozvoj původní rybí obsádky → zarybňování
- maximální počty vydávaných povolenek k lovu
- ustanovení rybářského hospodáře:
  - zabezpečuje uživateli odbornou úroveň rybářského hospodaření
  - fyzická osoba
  - kvalifikační předpoklady stanoveny vyhláškou

Rybářská stráž

- zajišťuje ochranu řádného výkonu rybářského práva a chovu ryb v rybnících
- její ustanovení navrhuje uživatel rybářského revíru
- kvalifikační předpoklady (min. 21 let, zdravotní způsobilost, zkouška, slib...)
- oprávnění (zejm. kontrola dokumentů a vybavení lovců; pokuty příkazem na místě)
- povinnosti (zejm. kontrola zákonných povinností, nosit odznak a průkaz)
- oznamovací povinnost vůči uživateli r. r., úřadu ORP, event. policii

Lov

► = činnost směřující k ulovení ryby nebo vodního organismu

Lovit lze jen:

- v rybářském revíru/rybníkářství a způsobem, který není zakázán (ne výbušné, otravné či omamné látky, bodce, střelba, oka ...)
- příp. s dokladem o udělení výjimky z některých výše uvedených zákazů

V rybářském revíru:

- mimo dobu hájení (liší se dle druhů ryb – dle vyhlášky)
- ryby, které dosáhly nejmenší lovné míry (liší se dle druhů ryb – dle vyhlášky)
- s rybářským lístkem (vydává pověřený OÚ za správní poplatek)
- s povolenkou k lovu (vydávají uživatelé rybářských revírů zpravidla za úplatu, lovec poté vyznačuje data + úlovky)